

*Tiêu chuẩn quốc tế
về các biện pháp kiểm dịch thực vật*

*Hướng dẫn về danh mục dịch hại
thuộc diện điều chỉnh*

Guidelines on Lists of Regulated Pests

Tiêu chuẩn số 19

Ban Thư ký Công ước quốc tế về Bảo vệ thực vật
Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp của Liên hiệp quốc

Rome, 2003

©Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn, 2012 (bản tiếng Việt)

©FAO, 1996 - 2012 (bản tiếng Anh)

Bản tiếng Việt được dịch bởi Cục Bảo vệ thực vật, Bộ Nông nghiệp và
Phát triển nông thôn

MỤCLỤC

Phạm vi áp dụng	3
Tài liệu viện dẫn	3
Định nghĩa	3
Khái quát yêu cầu	3
Yêu cầu	4
1. Cơ sở của danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh.....	4
2. Mục đích của danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh	5
3. Chuẩn bị danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh	6
4. Thông tin về những dịch hại được liệt kê	6
4.1 Những thông tin được yêu cầu	6
4.2 Thông tin bổ sung	6
4.3 Trách nhiệm của NPPO	7
5. Duy trì danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh.....	7
6. Các danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh sẵn có	7
6.1 Cung cấp chính thức.....	8
6.2 Yêu cầu cung cấp danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh	8
6.3. Thể thức và ngôn ngữ	9

Phạm vi áp dụng

Tiêu chuẩn này quy định việc chuẩn bị, duy trì và cung cấp các danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh.

Tài liệu viện dẫn

- Công ước quốc tế về Bảo vệ thực vật, FAO, Rome, 1997.
- ISPM số 2. *Hướng dẫn phân tích nguy cơ dịch hại*, FAO, Rome, 2007.
- ISPM số 5. *Thuật ngữ kiểm dịch thực vật (KDTV)*.
- ISPM số 8: *Xác định tình trạng dịch hại trong một vùng*, FAO, Rome, 1998.
- **ISPM số 11. *Phân tích nguy cơ dịch hại đối với dịch hại KDTV bao gồm cả việc phân tích nguy cơ về môi trường*, FAO, Rome, 2003.**
- ISPM số 12. *Hướng dẫn đối với Giấy chứng nhận KDTV*, FAO, Rome, 2001
- ISPM số 13. *Hướng dẫn thông báo trường hợp không tuân thủ và hành động khẩn cấp*, FAO, Rome, 2001

Định nghĩa

Định nghĩa các thuật ngữ kiểm dịch thực vật (KDTV) được nêu tại ISPM 5 (*Thuật ngữ và định nghĩa về kiểm dịch thực vật*).

Khái quát yêu cầu

Công ước Bảo vệ thực vật Quốc tế (IPPC) yêu cầu các Bên tham gia, trong khả năng của mình, tích cực thực hiện việc thiết lập, cập nhật và cung cấp các danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh.

Bên tham gia nhập khẩu xây dựng các danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh nhằm chỉ rõ các loài dịch hại thuộc diện điều chỉnh cần phải áp dụng các biện pháp KDTV. Những danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh cụ thể theo hàng hoá là tập hợp con của những danh mục này. Các danh mục cụ thể được cung cấp theo yêu cầu tới NPPO nước xuất khẩu như một phương thức xác định các loài dịch hại thuộc diện điều chỉnh cần sự chứng nhận trên những hàng hoá cụ thể.

Những dịch hại KDTV, bao gồm cả các dịch hại liên quan đến các biện pháp khẩn cấp hoặc tạm thời và các dịch hại thông thường thuộc diện điều

chỉnh sẽ được liệt kê. Những thông tin liên quan gồm: tên khoa học, phân cấp dịch hại, hàng hoá hoặc các vật thể khác được quy định đối với dịch hại. Những thông tin khác cũng nên được bổ sung như: tên gọi khác của dịch hại, tham khảo trong bảng dữ liệu và luật phù hợp. Yêu cầu việc cập nhật các danh mục khi dịch hại được bổ sung hoặc loại bỏ; hoặc khi các thông tin được yêu cầu sửa đổi bổ sung.

Các danh mục nên cung cấp cho Ban Thư ký IPPC, các tổ chức bảo vệ thực vật khu vực (RPPO) mà Bên tham gia là thành viên cung cấp cho các Bên tham gia khác khi có yêu cầu. Vấn đề này có thể thực hiện thông qua phương thức trao đổi điện tử và sử dụng ngôn ngữ của FAO. Yêu cầu cung cấp danh mục cần cụ thể đến mức cao nhất.

Yêu cầu

1. Cơ sở của danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh

Điều VII.2(i) của IPPC (1997) quy định:

Các Bên tham gia trong khả năng tốt nhất của mình, sẽ tiến hành thiết lập, cập nhật các danh mục các dịch hại thuộc diện điều chỉnh, sử dụng tên khoa học và cung cấp các danh mục cho Ban Thư ký, các RPPO liên quan và cho các Bên tham gia khác theo yêu cầu.

Vi vậy các Bên tham gia IPPC có nghĩa vụ phải chuẩn bị và cung cấp, trong khả năng cao nhất, danh mục các dịch hại thuộc diện điều chỉnh. Điều này liên quan chặt chẽ đến các quy định trong Điều VII - các quy định về yêu cầu KDTV, hạn chế và nghiêm cấm (Điều VII.2(b)) và quy định về sự hợp lý đối với các yêu cầu KDTV (Điều VII.2(c)).

Ngoài ra, nội dung chứng nhận của mẫu Giấy chứng nhận KDTV kèm theo IPPC quy định danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh là cần thiết do đề cập đến:

- Những dịch hại KDTV được xác định bởi Bên tham gia nhập khẩu;
- Những yêu cầu KDTV của Bên tham gia nhập khẩu, bao gồm yêu cầu đối với dịch hại thông thường thuộc diện điều chỉnh.

Danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh giúp các Bên tham gia xuất khẩu ban hành Giấy chứng nhận KDTV một cách chính xác. Trong những trường hợp một danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh không được cung cấp bởi Bên tham gia nhập khẩu, thì Bên tham gia xuất khẩu chỉ chứng nhận những dịch hại thuộc diện quan tâm về mặt

pháp lý (xem ISPM 21:2001, phần 2.1).

Sự cần thiết phải quản lý dịch hại thuộc diện điều chỉnh phù hợp với quy định của IPPC yêu cầu:

- Dịch hại đáp ứng tiêu chí về dịch hại KDTV hoặc dịch hại thông thường thuộc diện điều chỉnh cần được quản lý (Điều II.1, “dịch hại thuộc diện điều chỉnh”)
- Chỉ có các dịch hại thuộc diện điều chỉnh mới phải áp dụng các biện pháp KDTV (Điều VI.2).
- Các biện pháp KDTV phải được chứng minh về kỹ thuật (Điều VI.1(b)).
- Phân tích nguy cơ dịch hại là cơ sở của giải trình kỹ thuật (Điều II.1, “biện minh kỹ thuật”).

2. Mục đích của danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh

Bên tham gia nhập khẩu xây dựng và cập nhật những danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh nhằm giúp việc ngăn chặn sự du nhập và/hoặc lan rộng của dịch hại và tạo thuận lợi cho thương mại bằng việc nâng cao tính minh bạch. Những danh sách này xác định các dịch hại được bên tham gia coi là đối tượng KDTV hoặc dịch hại thông thường thuộc diện điều chỉnh.

Một danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh cụ thể có thể được Bên tham gia nhập khẩu cung cấp cho bên xuất khẩu như một cách thức để thông tin cho Bên xuất khẩu biết những dịch hại đó tiến hành kiểm tra, thử nghiệm hoặc các quy trình cụ thể khác được yêu cầu đối với những hàng hoá nhập khẩu cụ thể, bao gồm chứng nhận KDTV.

Danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh cũng có thể hữu ích đối với việc hài hòa hoá các biện pháp KDTV khi một số quốc gia cùng có những mối quan tâm tương tự về KDTV thống nhất rằng dịch hại cần phải được quản lý bởi một nhóm các quốc gia này hoặc một khu vực. Việc này có thể thực hiện thông qua các tổ chức bảo vệ thực vật khu vực (RPPO).

Khi xây dựng danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh, các Bên tham gia cần xác định những dịch hại không thuộc diện điều chỉnh. Các bên tham gia không được yêu cầu biện pháp KDTV đối với dịch hại không thuộc diện điều chỉnh (Điều VI.2 ,IPPC). Tuy nhiên, việc cung cấp thông tin này cũng có thể có lợi, ví dụ tạo thuận lợi cho việc kiểm tra.

3. Chuẩn bị danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh

Bên tham gia nhập khẩu có trách nhiệm thiết lập và duy trì danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh. Dịch hại nằm trong danh mục đó sẽ được NPPO xác định và yêu cầu áp dụng các biện pháp KDTV, gồm:

- Dịch hại KDTV, bao gồm cả các dịch hại phải áp dụng các biện pháp tạm thời hoặc khẩn cấp;
- Dịch hại thông thường thuộc diện điều chỉnh.

Danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh có thể gồm cả những dịch hại chỉ phải áp dụng các biện pháp KDTV trong một số trường hợp nhất định.

4. Thông tin về những dịch hại được liệt kê

4.1 Những thông tin được yêu cầu

Những thông tin liên quan khi xây dựng danh mục dịch hại gồm:

Tên dịch hại : Tên khoa học của dịch hại, ở mức phân loại được chứng minh bằng PRA (Xem ISPM số 11:2003). Tên khoa học kèm theo tác giả và thuật ngữ thông thường đối với nhóm phân loại có liên quan (ví dụ: côn trùng, nấm, virus, tuyến trùng...)

Phân cấp dịch hại thuộc diện điều chỉnh: đó là dịch hại KDTV, không có mặt; dịch hại KDTV, có mặt nhưng phân bố hẹp và được kiểm soát chính thức; hoặc là dịch hại thông thường thuộc diện điều chỉnh. Các danh mục dịch hại có thể được bố cục theo những phân cấp này.

Liên quan đến những vật thể thuộc diện KDTV – những hàng hoá được coi là ký chủ và những vật thể khác được xác định là thuộc diện điều chỉnh đối với dịch hại được liệt kê.

Trong trường hợp sử dụng mã cho những nhóm dịch hại nêu trên thì Bên tham gia chịu trách nhiệm xây dựng danh mục cũng cần sẵn sàng cung cấp các thông tin cần thiết để giúp cho việc tìm hiểu và sử dụng chính xác.

4.2 Thông tin bổ sung

Thông tin cần cung cấp bao gồm:

- Những từ đồng nghĩa;
- Tham chiếu với luật lệ, quy định hoặc các yêu cầu phù hợp;
- Tham chiếu bằng dữ liệu dịch hại hoặc PRA;

- Tham chiếu những biện pháp tạm thời hoặc khẩn cấp.

4.3 Trách nhiệm của NPPO

NPPO có trách nhiệm đối với quy trình xây dựng những danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh cụ thể. Thông tin được sử dụng để phân tích nguy cơ dịch hại cần thiết và xây dựng danh mục có đến từ nhiều nguồn khác nhau trong hoặc ngoài NPPO, bao gồm cả các tổ chức của bên tham gia, NPPO của các quốc gia khác (cụ thể, NPPO của Bên xuất khẩu yêu cầu những danh mục cụ thể cho việc chứng nhận), các RPPO, đơn vị nghiên cứu khoa học, các nhà nghiên cứu khoa học và các nguồn khác.

5. Duy trì danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh

Bên tham gia có trách nhiệm trong việc duy trì danh mục dịch hại, bao gồm cập nhật và lưu giữ danh mục một cách phù hợp.

Danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh đòi hỏi được cập nhật liên tục khi dịch hại được bổ sung hoặc loại bỏ khỏi danh mục hoặc phân nhóm dịch hại có thay đổi, hoặc khi thông tin được bổ sung hoặc điều chỉnh đối với những dịch hại được liệt kê. Dưới đây là một số lý do thông thường đối với việc cập nhật các danh mục dịch hại:

- Thay đổi trong việc cấm, hạn chế hoặc các yêu cầu;
- Thay đổi tình trạng dịch hại (ISPM 8:1998);
- Kết quả phân tích nguy cơ dịch hại mới hoặc được sửa đổi;
- Thay đổi trong phân loại.

Việc cập nhật các danh mục dịch hại nên được tiến hành ngay khi xác định được nhu cầu cần điều chỉnh. Những thay đổi chính thức về công cụ pháp lý phải được tiến hành càng sớm càng tốt.

NPPO cần lưu giữ hồ sơ về những thay đổi các danh mục dịch hại theo thời gian (ví dụ: cơ sở của sửa đổi, ngày tháng sửa đổi) để phục vụ mục đích tham chiếu và tạo thuận lợi cho việc giải quyết khi có tranh chấp.

6. Các danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh sẵn có

Những danh mục này có thể được đưa vào các văn bản pháp lý, quy định, yêu cầu hoặc các quyết định hành chính. Các Bên tham gia cần tạo ra cơ chế thực hiện đối với sự thiết lập, duy trì và cung cấp các danh mục.

IPPC cung cấp chính thức đối với những danh mục dịch hại và những ngôn ngữ đang được sử dụng.

6.1 Cung cấp chính thức

IPPC yêu cầu các Bên tham gia xây dựng danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh cung cấp cho Ban Thư ký IPPC và các RPPO mà Bên tham gia đó là thành viên. Các thành viên có nghĩa vụ cung cấp những danh mục này cho Bên tham gia khác theo yêu cầu (Điều VII.2(i) của IPPC).

Danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh phải được cung cấp chính thức cho Ban Thư ký IPPC, dưới hình thức bản in hoặc bản điện tử, bao gồm cả Internet.

Phương thức cung cấp danh mục dịch hại cho các RPPO sẽ do từng tổ chức quyết định.

6.2 Yêu cầu cung cấp danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh

Các NPPO có thể yêu cầu được cung cấp danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh cụ thể từ các NPPO khác. Nhìn chung, các yêu cầu cần phải cụ thể đối với dịch hại, hàng hoá, và các tình huống mà Bên tham gia quan tâm.

Những yêu cầu có thể gồm:

- Làm rõ tình trạng pháp lý đối với các dịch hại cụ thể;
- Yêu cầu chi tiết của dịch hại KDTV phục vụ mục đích chứng nhận;
- Thu thập danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh cho từng hàng hoá cụ thể;
- Thông tin liên quan đến dịch hại thuộc diện điều chỉnh không gắn với bất kỳ hàng hoá nào;
- Cập nhật các danh mục dịch hại đã được cung cấp trước đây.

Các NPPO cần cung cấp các danh mục dịch hại đúng thời hạn, dành sự ưu tiên cao nhất cho các yêu cầu về danh mục dịch hại cần thiết cho việc chứng nhận KDTV hoặc để tạo điều kiện thuận lợi cho việc vận chuyển hàng hoá trong thương mại. Các quy định có thể được cung cấp kèm theo danh mục dịch hại.

Cả yêu cầu và phúc đáp đối với các bản danh mục sẽ được thực hiện thông qua các đầu mối chính thức. Ban Thư ký IPPC sẽ cung cấp các

danh mục dịch hại khi sẵn có, nhưng đó là sự cung cấp không chính thức.

6.3. Thể thức và ngôn ngữ

Các danh mục dịch hại thuộc diện điều chỉnh cung cấp cho IPPC và các Bên tham gia khi có yêu cầu cần thể hiện bằng một trong năm ngôn ngữ chính thức của FAO (Điều XIX. 3(c) của IPPC).

Các danh mục dịch hại có thể được cung cấp qua phương thức điện tử hoặc truy cập vào trang Web thích hợp mà Bên tham gia và các tổ chức liên quan có khả năng truy cập và thể hiện sẵn sàng sử dụng phương thức chuyển tải này.